

Gemeente Zaanstad

jaarverslagbrief 2023

Als toonaangevend publiek bedrijf zijn wij samen met onze gemeenten, waterschappen en inwoners actief om de broeikasgasuitstoot te verlagen door de energiehuishouding te verduurzamen, afval te verminderen en grondstoffen te hergebruiken. Wij zien het als onze taak om u en onze andere gemeenten en waterschappen daarin verder te helpen met onder meer uitvoering, advies, onderzoek, ontwikkeling, communicatie met inwoners en samenwerking met andere relevante partijen. HVC is immers van u en zo werken we samen aan een duurzame toekomst.

HVC laat u graag zien wat wij bijdragen aan de doelstellingen op het gebied van klimaat en circulariteit.

We hebben óók in 2023 samen weer *stappen gezet* die wij in het HVC jaarverslag 2023 uitgebreid toelichten.

In deze brief vindt u de concrete resultaten en vorderingen van afgelopen jaar die specifiek van toepassing zijn op uw gemeente.

Kerncijfers van de gemeente Zaanstad

Kerncijfers	2023	2022
Aan uw gemeente toebedeelde duurzame energieproductie (in GWh)	88	104
Ter indicatie omgerekend naar aantal huishoudens met gemiddeld elektriciteitsverbruik	33.300	41.800
Afvalscheidingspercentage (in %)	56	53
Restafval (fijn en grof) per inwoner (in kg.)	195	198
Aan Zaanstad uitbetaalde garantstellingsprovisie	€ 447.161	€ 466.492

duurzame energie.

HVC zet in op:

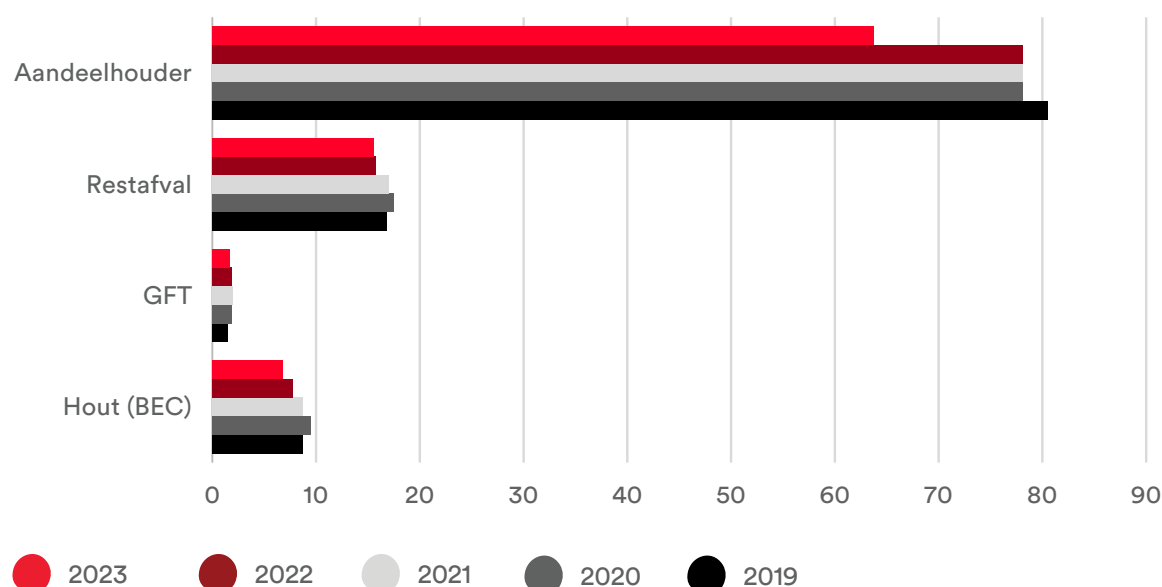
- het minimaliseren van de hoeveelheid (rest)afval en het maximaliseren van het recyclingpercentage, door preventie en optimale afvalscheiding;
- het maximaal omzetten in elektriciteit, groen gas of warmte van het door u aangeleverde GFT (groente-, fruit- en tuinafval), houtafval en/of niet-herbruikbare restafval;
- het ondersteunen van de gemeenten en waterschappen in het realiseren van duurzame energiedoelstellingen, zoals het ontwikkelen van en het investeren in zon- of windprojecten;
- het ontwikkelen van, het investeren in en het exploiteren van lokale warmtenetten, waarmee gemeenten worden geholpen bij het realiseren van hun 'Van Gas Los'-ambities. HVC leverde in 2023 warmte via warmtenetten aan bijna 16.000 aansluitingen (huishoudens en bedrijven, in totaal circa 27.500 woningequivalenten). HVC werkt aan een gestage uitbreiding van de bestaande warmtenetten in o.a. de regio's Alkmaar, Assendelft, Den Helder, Dordrecht, Gorinchem, Hoorn, Pijnacker, Westland en aan de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten;
- het leveren van elektriciteit en gas aan o.a. particulieren, gemeenten en waterschappen. HVC is eind 2023 gestopt met het leveren van (groen)

gas en/of groene elektriciteit aan haar particuliere stroom- en gasklanten. Deze portefeuille is per 1 januari 2024 overgedragen aan 'om | nieuwe energie', een groen energiecollectief zonder winstoogmerk.

Duurzame energieproductie

De door HVC geproduceerde duurzame energie op basis van de door u aangeleverde afvalstromen én uw aandeelhouderschap bedraagt, omgerekend naar elektriciteit, 88 GWh. Deze hoeveelheid komt overeen met het gemiddelde elektriciteitsverbruik van 33.300 huishoudens. Ondanks een recordproductie aan duurzame energie in 2023 door HVC, is de aan uw gemeente toebedeelde duurzame energie lager dan voorgaande jaren. Dit komt o.a. doordat met het toetreden van nieuwe aandeelhouders de totale hoeveelheid duurzame energie aan meer aandeelhouders is toebedeeld. In onderstaande figuur kunt u zien hoe deze aan uw gemeente toebedeelde duurzame energieproductie is opgebouwd: deels door energieproductie bij de verwerking van de door uw gemeente aangeleverde stromen restafval, GFT en afvalhout. En de overige energieproductie door HVC is naar rato van aandeelhouderschap (aantal aandelen) aan uw gemeente toebedeeld.

Duurzame energieproductie (in GWh)

Duurzame energieprojecten

In 2023 heeft HVC de volgende activiteiten voor uw gemeente verricht:

- We verzorgen de exploitatie van het warmtenet in Assendelft met bijna 1.200 aansluitingen.
- Een gezamenlijke verkenning is gestart naar de mogelijkheid van een collectief warmtesysteem. Een intentieovereenkomst is hiervoor ondertekend.

Duurzame energielevering

HVC levert duurzame energie aan particulieren, bedrijven en aan 45 van onze 60 aandeelhoudende gemeenten en waterschappen. Aandeelhouders met zonnepanelen op hun pand(en) kunnen tevens elektriciteit terugleveren. Uw gemeente heeft in 2023 de volgende hoeveelheden energie bij HVC afgenomen:

- 1.533.677 kWh elektriciteit;
- 306.395 m³ gas

en 152.188 kWh elektriciteit teruggeleverd.

afval en hergebruik.

Onze dienstverlening

- Inzameling huishoudelijk afval. HVC verzorgt in opdracht van de gemeente Zaanstad de inzameling van huishoudelijk afval.
- Het beheer van het afvalbrengstation. Op dit afvalbrengstation wordt het afval in 31 stromen gescheiden aangeleverd.
- Beheer openbare ruimte. De volgende taken voert HVC in opdracht van uw gemeente uit:
 - gladheidsbestrijding;
 - opruimen afvaldumpingen.

Tevredenheid inwoners

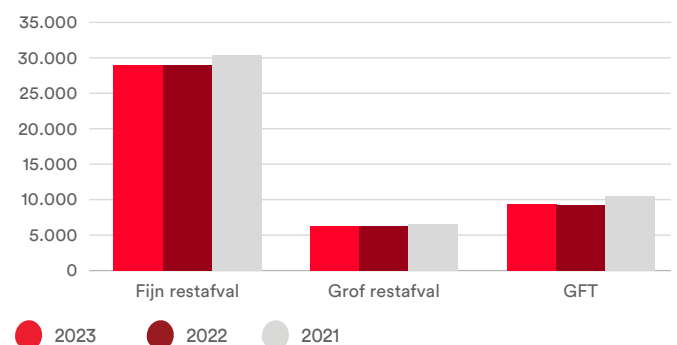
De meeste meldingen die bij HVC binnenkomen zijn snel en eenvoudig op te lossen, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een inzamelcorrectie of het legen van een ondergrondse container. Als een snelle oplossing (correctie) niet afdoende is, zal HVC de melding als een klacht registreren en volgens de vastgestelde klachtenprocedure afhandelen. In 2023 hebben inwoners 17 klachten gemeld over onze dienstverlening.

Welke resultaten heeft dit opgeleverd?

Verwerking huishoudelijk restafval en GFT

In de afgelopen drie jaren heeft uw gemeente de volgende hoeveelheden restafval (fijn en grof) en GFT aangeleverd.

Verwerking huishoudelijk restafval en GFT (in ton)

- Fijn restafval: eventueel wordt fijn restafval (deels) nog nagescheiden in onze scheidingsinstallatie in Alkmaar om plastic verpakkingen, blik en drankenkartons (PBD) uit te sorteren. Voor uw gemeente heeft de inzet van deze installatie tot een reductie van de hoeveelheid te verbranden huishoudelijk restafval van 14 kg/inw. geleid.
- Het restafval wordt verbrand met energierugwinning (elektriciteit en warmte), waarna de bodemas in de bodemaswasinstallatie wordt schoongewassen tot vrij toepasbare bouwstoffen en de metalen uit de bodemas worden teruggevoerd. Aanvullend op de bron- en nascheiding heeft HVC in 2023 via de bodemaswasinstallatie voor uw gemeente 36 kg recycling per inwoner gerealiseerd.
- Grof restafval: het sorteren van grof restafval uit het hele verzorgingsgebied Noord-Holland en

Flevoland gebeurt in onze scheidingsinstallatie in Alkmaar, naast de afvalenergiecentrale in de Boekelermeer. Herbruikbare fracties (zoals metalen, hout, mineralen en harde kunststoffen) worden in de scheidingsinstallatie eruit gehaald en het residu wordt verbrand met energieteerugwinning en schoongewassen bodemas.

- GFT: dit wordt voor een deel vergist en daarna gecomposteerd. Hiervan maken we groen gas (geleverd op het gasnet) en de hoogste kwaliteit compost (keurcompost klasse A).

Afzet grondstofstromen voor recycling

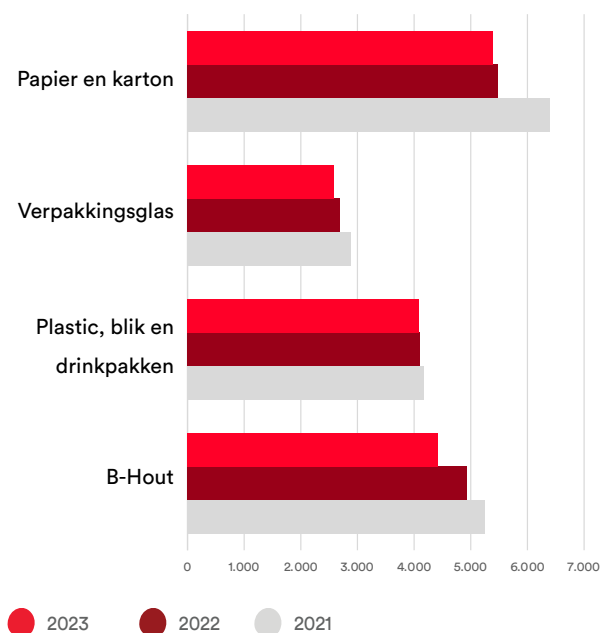
Door het bundelen van stromen met dezelfde stromen van andere gemeenten om dit vervolgens gezamenlijk te verwerken, kunnen we de stabiliteit in afzet verhogen, zijn de verwerkingskosten lager en de eventuele opbrengsten hoger. De meest omvangrijke stromen waarvoor HVC in de afgelopen 3 jaren voor uw gemeente de verwerking heeft verzorgd, deels in eigen verwerkingsinstallaties of door (gebundelde) afzet bij externe verwerkers, zijn:

- papier en karton: dit wordt eerst gesorteerd in twee kwaliteiten, namelijk ontinkt papier en karton. Beide stromen worden vervolgens gerecycled tot nieuwe papieren of kartonnen producten.
- verpakkingsglas: deze stroom wordt gerecycled tot nieuw glas.
- plastic, blik en drinkpakken: dit wordt gesorteerd in meerdere fracties. De fracties worden vervolgens

opgewerkt door recyclers tot nieuwe grondstoffen. Het resterende sorteeresidu wordt alsnog verbrand in afvalenergiecentrales t.b.v. energieteerugwinning.

- b-hout: dit hout wordt verkleind, ontijzerd en in de bio-energiecentrale van HVC in Alkmaar verbrand met energieteerugwinning t.b.v. het warmtenet in Alkmaar en Dijk en Waard en voor elektriciteitsproductie.

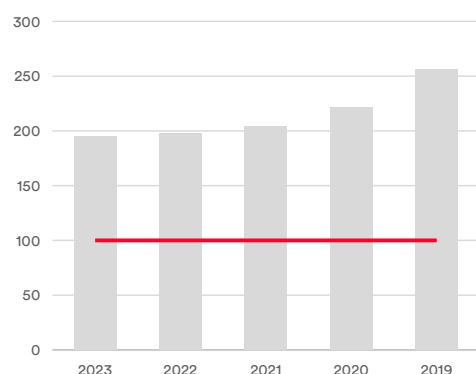
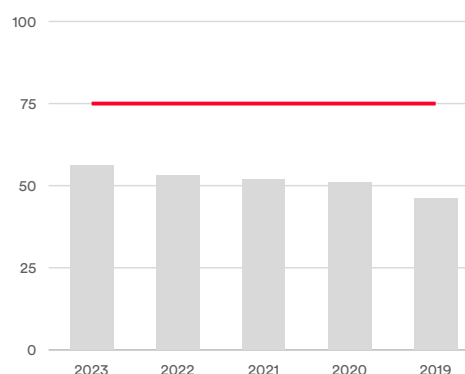
Door HVC verzorgde verwerking van meest omvangrijke afval-en grondstofstromen (in ton)

Afval scheiden

Het afvalscheidingspercentage in de gemeente Zaanstad bedroeg in 2023 56% met een gemiddeld aanbod aan restafval per inwoner per jaar van 195 kg. De oud-VANG-doelstellingen van 75% afvalscheiding en 100 kilo per inwoner per jaar worden daarmee nog niet gehaald. In Europa is een nieuwe norm vastgesteld: in 2035 moet 65% van al ons afval gerecycled worden. In de nieuwe VANG-doelstelling wordt daarom de focus verlegd van scheidingsrendement naar daadwerkelijk recyclingrendement. Het nieuwe doel is om in 2030 minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recyclen.

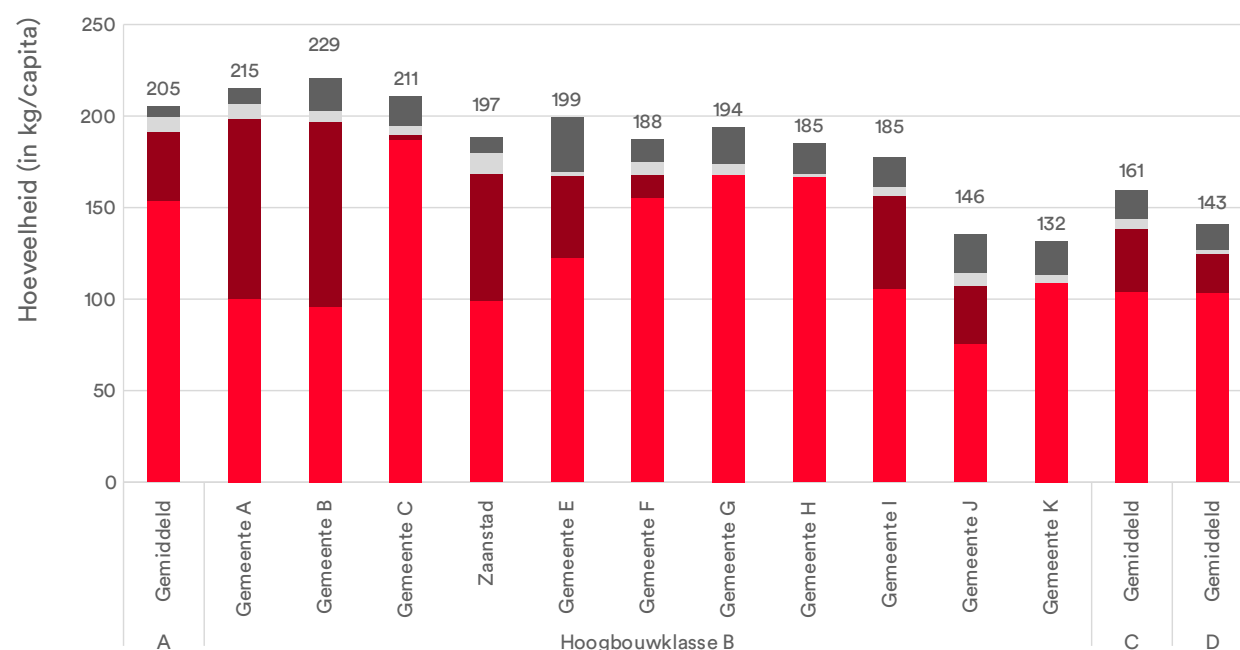
Onderstaande grafiek geeft u inzicht in hoe uw gemeente scoort op het gebied van afval scheiden over de afgelopen 5 jaar.

Huishoudelijk restafval per inwoner (in kg.)**Afvalscheiding (in %)****Samenstelling restafval**

De samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval bestaat uit diverse stromen. Er zijn in 2023 geen sorteerproeven verricht op het restafval uit gemeente Zaanstad, waardoor geen inzicht kan worden verstrekt in de stromen waaruit het huishoudelijk restafval is samengesteld. Wel bestaat minimaal 30% van het restafval uit GFT.

Benchmark inzameling huishoudelijk afval bij gemeenten

In onderstaande tabel ziet u hoe Zaanstad scoort in de hoeveelheid grof en fijn huishoudelijk restafval, uitgedrukt in kilogram per inwoner (inclusief eventuele sorteerrendementen van de scheidingsinstallaties en grof huishoudelijk afval van kringloopwinkels en exclusief bouw- en slooppafval) t.o.v. de andere aandeelhoudende gemeenten in dezelfde hoogbouwklasse en t.o.v. de gemiddelden van de aandeelhoudende gemeenten in andere hoogbouwklasse.

Grof en fijn huishoudelijk restafval

fijn huishoudelijk restafval

fijn huishoudelijk restafval - VSI

grof huishoudelijk restafval (aan huis)

grof huishoudelijk restafval (via ABS)

Financiën en werkgelegenheid

HVC behoort met een omzet van € 570 miljoen over 2023 en ruim 1.300 werknemers tot de categorie regionaal relevante bedrijven. Met ca. 200 medewerkers in de regio draagt HVC bij aan de economie van de regio. Een deel van de werkzaamheden bij HVC wordt ingevuld door werknemers vanuit de Participatiewet. In 2023 heeft HVC in totaal 30 mensen uit de Participatiewet een werkplek geboden. Ook hebben we 40 mensen van 50 jaar en ouder aangenomen en 22 stagiaires (inclusief leerlingen BBL-opleidingen) een stageplaats/werkplek gegeven.

Het positieve resultaat over 2023 bedroeg € 34,9 miljoen en ligt boven het resultaat conform de meerjarenraming zoals die in mei 2020 met de aandeelhouders is gedeeld. De totale omvang van de gegarandeerde leningen is ten opzichte van 2022 licht gedaald.

De garantstelling levert de aandeelhouders jaarlijks een garantstellingsprovisie op van 1% van het totaal aan door aandeelhouders gegarandeerde leningen. Voor de gemeente Zaanstad met 265 aandelen, betekende dit in 2023 een bedrag van € 447.161. Dit bedrag is o.a. door het toetreden van nieuwe aandeelhouders lager dan in 2022.

Communicatie en educatie

HVC hecht aan het open en transparant communiceren over activiteiten en milieuprestaties. Wij ondersteunen deelnemende gemeenten met publiekscampagnes en reguliere communicatie over afvalpreventie en -scheiding én over energieconsumptie en -besparing. Communicatie met inwoners doen we persoonlijk via afval- en energiecoaches, schriftelijk via brieven en regionale kranten en online via de website, social media en de HVC-app. Op plekken waar we actief zijn met bijvoorbeeld de aanleg van een warmtenet, zonnepark of de ontwikkeling van een aardwarmtebron, betrekken we de omgeving vanaf het begin zo goed mogelijk bij het project, o.a. door bewonersbijeenkomsten en keukentafelgesprekken. In 2023 zijn we verdergegaan met het optimaliseren en inrichten van de onlinecommunicatie, onze social mediakanalen en de app.

In 2023 hebben we een vervolgstap gezet naar het voorkomen van afval. HVC maakt onderdeel uit van de landelijke koplopersgroep afvalpreventie onder regie van Rijkswaterstaat en heeft geholpen bij de ontwikkeling van de Menukaart Afvalpreventie. Thema's zijn voedselverspilling, wasbare luiers, delen en lenen, de ja-ja sticker en reparatie. Via presentaties en een webinar is een eerste stap gezet om deze projecten actief te promoten.

Eind 2023 was de start van de publiekscampagne

‘Wij gaan voor afvalvrij. En jij?’

waarin we inwoners en gemeenten uitnodigen om mee te denken over het realiseren van een afvalvrije wereld. In het najaar voerden we een online kwaliteitscampagne textiel om aandacht te vragen aan wat er allemaal bij het textiel kan, op welke manier het kan worden aangeboden en waarom het belangrijk is om vervuiling te voorkomen. In 2023 zijn we gestart met communicatie waarin inwoners worden aangespoord lachgascilinders niet te dumpen bij het restafval, maar deze naar het afvalbrengstation te brengen.

Minimaal 30 procent van het restafval in uw gemeente bestaat nog uit gft en etensresten. Daarom is een campagne gestart om inwoners in drie gebieden te wijzen op de mogelijkheden etensresten in de groene bak te doen. Afvalcoaches zijn in gesprek gegaan met inwoners.

Ontvangst basisschoolleerlingen

Onze educatie is gericht op leerlingen van basisscholen in het werkgebied van HVC. Met ons educatiepakket ‘de groene bende’ voor groep 7 en 8 benadrukken we het belang van afval voorkomen en scheiden, recycling en het gebruik van duurzame energie. Het pakket bestaat uit een magazine en een excursie naar de afvalenergiecentrale in Alkmaar of Dordrecht. Ook omwonenden en andere geïnteresseerden zijn welkom voor een bezoek aan de afvalenergiecentrales en andere installaties van HVC. Op 1 juni 2023 werd de geheel vernieuwde rondleiding in de afvalenergiecentrale in Alkmaar geopend: expeditie Schone Wereld. In een mix van luisteren, doen (interactie) en kijken neemt de expeditie de bezoeker op een toegankelijke

manier mee in een verhaal over klimaatverandering, duurzaamheid, circulaire economie en ons consumptiegedrag, en wordt deze gestimuleerd om zelf ook een steentje bij te dragen aan een schone wereld. In 2023 hebben 46 leerlingen uit uw gemeente een bezoek gebracht aan de afvalenergiecentrale in Alkmaar.

Afval scheiden op basisscholen

HVC biedt basisscholen in haar verzorgingsgebied de mogelijkheid om plastic, blik en drinkpakken, GFT en papier in klaslokalen te scheiden waarna het afval via de reguliere HVC-routes gescheiden ingezameld en verwerkt wordt. Het scheiden van afval op school vormt een mooie combinatie met het educatiepakket van HVC. In uw gemeente wordt nog geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.